

poziva Vas na predavanje

dr. sc. Zlatko Karač

Arhitektura sinagoga u Hrvatskoj – memento nestaloj baštini

Od stotinjak sinagoga koliko ih je tijekom povijesti nastalo na tlu Hrvatske – od skromnih adaptacija stambenih prostora za potrebe bogoslužja do monumentalnih novogradnji izrazite reprezentativnosti – danas postoji još samo devet objekata namjenski građenih za sinagogalnu funkciju (Varaždin, Koprivnica, Križevci, Daruvar, Bjelovar, Osijek, Sisak, Podravska Slatina), a tek jedna od tih zgrada služi izvornoj namjeni (ortodoksna sinagoga u Rijeci). Osobitu vrijednost imaju naše najstarije sinagoge u Splitu i Dubrovniku uređene u adaptiranim prostorima srednjovjekovnih kuća, koje su i danas u obrednoj funkciji, no najveći broj sinagogalnih gradnji nastao je tek poslije 1860, kada je Židovima carskim patentom dopušteno posjedovanje nekretnina. Stoga u stilskoj stratifikaciji arhitekture sinagoga dominiraju primjeri iz razdoblja historicizma te u nešto manjem broju secesije, *art déco* stilizacije i moderne. Tipološki obrasci i likovni jezik naših sinagoga uglavnom su preuzeti od nešto ranije nastalih uzora sinagoga Beča, Budimpešte i drugih monarhijskih središta (s osobito utjecajnim realizacijama Ludwiga von Förstera). Razlike u uređenju interijera sinagoga proizlaze iz različitih tradicija sefardskih i aškenaskih zajednica, a postoje i razlike između ortodoksnoga i reformiranog ritusa u organizaciji i opremi sinagogalnih prostora. Posebna dionica predavanja bit će posvećena tragičnoj sudbini i nestanku naših sinagoga, uz moguće pristupe obnovi (npr. problem lokacije u zagrebačkoj Praškoj ulici).

Zlatko Karač (1961, Vukovar) diplomirao je i doktorirao na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu, gdje je sada docent i prodekan za znanost. Bavi se urbanizmom, poviješću hrvatske arhitekture i zaštitom graditeljske baštine, osobito na osnovi planskih dokumenata. Član je Hrvatskog povjerenstva za suradnju s UNESCO-om. Objavio je brojne znanstvene i stručne radove, dobitnik je Državne nagrade za znanost (2012), znanstveni je savjetnik, glavni je urednik fakultetskoga znanstvenog časopisa *Prostor*. Afirmirao se kao istraživač naše sinagogalne baštine, suradnik je Center for Jewish Art, The Hebrew University of Jerusalem; pri Katedri za judaistiku Filozofskog fakulteta utemeljio je i vodi kolegij *Židovi i arhitektura*.

Utorak, 29. studenog 2016. u 18 sati

Velika dvorana Matice hrvatske, Strossmayerov trg 4, Zagreb

Veselimo se Vašem dolasku!

www.matica.hr